

Poradnik dla osób opuszczających zakład karny

Wstęp.....	3
Fundusz Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Fundusz Sprawiedliwości	4
Pomoc udzielana przez Ośrodki Pomocy Społecznej	6
Zasiłek stały.....	8
Zasiłek okresowy	8
Zasiłek celowy	9
Pozamaterialne formy pomocy	9
Pomoc udzielana przez gminy – lokale socjalne.....	10
Zatrudnienie: wsparcie powiatowych i wojewódzkich urzędów pracy.	11
Pomoc udzielana przez Powiatowe Urzędy Pracy	11
Usługi rynku pracy	11
Instrumenty rynku pracy:	15
Wniosek o dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej.....	17
Warto wiedzieć:	18
Pomoc udzielana przez wojewódzkie urzędy pracy	18
Pośrednictwo pracy za granicą – EURES	20
Podstawa prawna	20
Przydatne adresy internetowe.....	21

Wstęp

Ostatni etap pobytu w zakładzie karnym powinien być przeznaczony na przygotowanie się do życia po zwolnieniu. Osadzony, który pozostaje w trudnej sytuacji życiowej, może za pośrednictwem zakładu karnego podjąć działania w kierunku nawiązania kontaktu z kuratorem sądowym, ale także z instytucjami, których celem jest pomoc w społecznej readaptacji skazanych: stowarzyszeniami, fundacjami, organizacjami, kościołami i związkami wyznaniowymi. w całym kraju istnieje również możliwość uczestnictwa osadzonych w cyklach szkoleniowo-aktywizacyjnych, składających się z kursów zawodowych oraz zajęć z zakresu aktywizacji zawodowej i promocji zatrudnienia, a także różnego rodzaju programach readaptacyjnych, zajęciach kulturalno-oświatowych czy też sportowych.

Art. 164 § 1 i 2 Kodeksu Karnego wykonawczego przewiduje, że okres do 6 miesięcy przed przewidywanym warunkowym zwolnieniem lub przed wykonaniem kary stanowi czas niezbędny na przygotowanie skazanego do życia po zwolnieniu. w tym czasie osoba przygotowująca się do życia po opuszczeniu zakładu karnego powinna, w miarę możliwości, odbywać karę we właściwym zakładzie karnym położonym najbliżej przyszłego miejsca stałego pobytu. Można też, takiej osobie zezwolić na opuszczenie zakładu karnego, łącznie na czas do 14 dni, na przykład w celu podejmowania starań o uzyskanie możliwości zamieszkania i podjęcia pracy. Zezwolenia udziela dyrektor zakładu karnego. Jeżeli osoba opuszcza zakład, a nie posiada dokumentu tożsamości, administracja zakładu karnego podejmuje czynności niezbędne do otrzymania przez niego takiego dokumentu.

Przydatne adresy internetowe:

- <http://www.arkadia-polania.pl/wykaz-ops-lodzkie.php>
- <https://uml.lodz.pl/niepelnosprawni/informacje/fundacje-stowarzyszenia/>
- <https://prawo.money.pl/bazy-teleadresowe/opp/piotrkow;trybunalski,miasto,5,534.html>
- [https://www.fundacje.org/mod/82/t/iP/cPath/3/iSearch\[fID\]\[7\]/22/page/1](https://www.fundacje.org/mod/82/t/iP/cPath/3/iSearch[fID][7]/22/page/1)

Fundusz Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Fundusz Sprawiedliwości

Istnieje możliwość skorzystania ze środków **Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości**, który udziela wsparcia osobom pozbawionym wolności, zwalnianym z zakładów karnych i ich rodzinom. Pomocy ze środków Funduszu udziela się z urzędu lub na wniosek osoby zainteresowanej. Osoba pozbawiona wolności lub osoba oczekująca na wyjście z więzienia, bezpośrednio przed zwolnieniem, może **wystąpić z wnioskiem do dyrektora zakładu karnego**, w którym przebywa. Po opuszczeniu zakładu karnego, wniosek należy złożyć **do kuratora zawodowego dla dorosłych, właściwego dla miejsca pobytu osoby zwolnionej**. Do kuratora może występować również rodzina osoby skazanej w okresie do 3 miesięcy od momentu osadzenia w zakładzie karnym lub zastosowania tymczasowego aresztu oraz w okresie do 3 miesięcy po opuszczeniu zakładu karnego lub aresztu śledczego. Wniosek taki powinien zawierać uzasadnienie wskazujące, jakiej pomocy oczekuje dana osoba. Należy także załączyć dokumenty potwierdzające okoliczności w nim wskazane. Osoby zwolnione z zakładu karnego powinny przedstawić także dokument zwolnienia. Jeżeli wniosek nie spełnia tych warunków (w szczególności jeżeli nie jest wystarczająco uzasadniony), wnioskodawca może zostać wezwany do jego uzupełnienia. Do czasu uzupełnienia wniosek nie będzie rozpatrywany. Poniższa lista zawiera wykaz potrzeb materialnych, które mogą być sfinansowane z **Funduszu Sprawiedliwości**.

1. pokrywanie kosztów czasowego zakwaterowania lub udzielanie schronienia w ośrodku dla bezdomnych
2. okresowa dopłata do bieżących zobowiązań czynszowych i opłat za energię ciepłą, energię elektryczną, gaz, wodę, opał, odbiór nieczystości stałych i płynnych za lokal mieszkalny lub dom jednorodzinny, do którego osoba uprawniona posiada tytuł prawny, proporcjonalnie do liczby osób stale zamieszkujących w tym lokalu lub domu
3. organizowanie i finansowanie poradnictwa prawnego, promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej

4. organizowanie i finansowanie szkoleń i kursów podnoszących kwalifikacje zawodowe oraz pokrywanie kosztów egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe
5. organizowanie i finansowanie programów podnoszących kompetencje społeczne, mających na celu przeciwdziałanie czynnikom kryminogennym, a zwłaszcza agresji i przemocy, w tym przemocy w rodzinie oraz problemom uzależnień
6. zakup materiałów, narzędzi, wyposażenia oraz urządzeń niezbędnych do realizacji programów, o których mowa w pkt 5, oraz szkoleń i kursów podnoszących kwalifikacje zawodowe, a także wykonywania pracy nieodpłatnej
7. pokrywanie kosztów związanych ze specjalistycznym leczeniem lub rehabilitacją leczniczą oraz uzyskiwaniem orzeczeń o niepełnosprawności, stopniu niepełnosprawności lub niezdolności do pracy
8. pokrywanie kosztów transportu specjalnego, zgodnie ze wskazaniami lekarskimi lub przejazdów do miejsca pobytu, nauki, terapii, pracy, zwłaszcza wykonywanej nieodpłatnie
9. pokrywanie kosztów związanych z uzyskaniem dowodu osobistego oraz innych dokumentów niezbędnych do uzyskania pomocy
10. pokrywanie kosztów badań specjalistycznych wymaganych przy kwalifikowaniu do udziału w programach, o których mowa w pkt 5, szkoleniach i kursach podnoszących kwalifikacje zawodowe oraz pracy wykonywanej nieodpłatnie
11. pokrywanie kosztów grupowego ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków osób zakwalifikowanych do udziału w szkoleniach i kursach podnoszących kwalifikacje zawodowe, programach, o których mowa w pkt 5 oraz pracy wykonywanej nieodpłatnie
12. promowanie i wspieranie inicjatyw i przedsięwzięć służących skutecznej readaptacji skazanych, działań o charakterze edukacyjnym i informacyjnym, organizowanie i prowadzenie szkoleń, organizowanie i zlecenie badań naukowych dotyczących sytuacji osób skazanych
13. pokrywanie kosztów związanych z organizacją i udzielaniem pomocy rzeczowej w formie: a) żywności lub bonów żywnościowych, b) odzieży, bielizny, obuwia, środków czystości i higieny osobistej lub bonów towarowych,

c) biletów komunikacji publicznej, d) leków, środków opatrunkowych i sanitarnych, e) wyrobów medycznych, w tym protez, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych, f) pomocy naukowych, dydaktycznych, książek i materiałów biurowych, g) niezbędnych przedmiotów wyposażenia domowego lub innych przedmiotów użytku osobistego ułatwiających funkcjonowanie społeczne w miejscu zamieszkania lub pobytu, zwłaszcza osób niepełnosprawnych, h) materiałów, narzędzi i wyposażenia niezbędnego do uczestnictwa w szkoleniu zawodowym, wykonywania wyuczonego zawodu albo prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek.

Podstawa prawna Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dn. 13 września 2017 r. w sprawie Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości Dziennik Ustaw 2017 poz. 1760

Przydatne adresy internetowe:

- <https://empatia.mpips.gov.pl/lista-instytucji-ps/województwo-lodzkie>
- <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20170001760/O/D20171760.pdf>
- <https://kruczek.pl/wyjscie-z-wiezienia/>

Pomoc udzielana przez Ośrodki Pomocy Społecznej

Osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, pomocy udzielają ośrodki pomocy społecznej w miejscu ich zamieszkania. Zasady i tryb udzielania wsparcia z pomocy społecznej reguluje ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. 2019 poz. 1507).

Aby otrzymać pomoc pieniężną należy spełnić łącznie dwa warunki:

1. Znajdować się w trudnej sytuacji finansowej. Oznacza to przede wszystkim spełnienie tzw. kryterium dochodowego. Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2018 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej od 1

października 2018 obowiązują następujące kwoty kryteriów dochodowych z pomocy społecznej, miesięczny dochód nie może przekroczyć:

- ✓ w przypadku osoby samotnie gospodarującej – **701** zł,
- ✓ w przypadku osoby gospodarującej w rodzinie - **528** zł na osobę,
- ✓ w przypadku rodziny - sumy kwoty kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

2. Musi występować co najmniej jeden z poniżej wymienionych powodów lub inna okoliczność uzasadniająca udzielenie pomocy społecznej, tj.:

- ✓ ubóstwo,
- ✓ sieroctwo,
- ✓ bezdomność,
- ✓ bezrobocie,
- ✓ niepełnosprawność,
- ✓ długotrwała lub ciężka choroba,
- ✓ przemoc w rodzinie,
- ✓ potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- ✓ bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- ✓ trudność w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- ✓ alkoholizm lub narkomania;
- ✓ zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa;
- ✓ klęska żywiołowa lub ekologiczna.

Aby otrzymać świadczenia, należy złożyć podanie do właściwego Ośrodka Pomocy Społecznej. Przed wydaniem decyzji, pracownik socjalny przeprowadza wywiad środowiskowy, w czasie którego m.in. odwiedza zainteresowanego i ustala jego sytuację rodzinną i majątkową. Jeżeli Ośrodek wyda decyzję odmowną można złożyć od niej odwołanie do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w nieprzekraczalnym terminie 14 dni od otrzymania decyzji.

Ustawa o pomocy społecznej przewiduje następujące formy pomocy finansowej:

Zasiłek stały

Zasiłek stały przysługuje:

1. pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej (**701 zł**)
2. pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie (**528 zł**).

Zasiłek stały ustala się w następującej wysokości:

1. w przypadku osoby samotnie gospodarującej – różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej, a dochodem tej osoby, z tym że kwota zasiłku nie może być wyższa niż **645 zł** miesięcznie;
2. w przypadku osoby w rodzinie – różnicy między kryterium dochodowym na osobę w rodzinie a dochodem na osobę w rodzinie.
3. Kwota zasiłku stałego nie może być niższa niż **30 zł** miesięcznie.

Zasiłek okresowy

Zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego:

- ✓ osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej,
- ✓ rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny.

Zasiłek okresowy ustala się:

1. w przypadku osoby samotnie gospodarującej – do wysokości różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, z tym że kwota zasiłku nie może być wyższa niż **350,50 zł** miesięcznie;
2. w przypadku rodziny – do wysokości różnicy między kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny.

3. Kwota zasiłku okresowego ustala się zgodnie z ust. 2 nie może być niższa niż 50 % różnicy między:

- Kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby
- Kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny.

4. Kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 20 zł miesięcznie.

Okres, na jaki jest przyznawany zasiłek, ustala ośrodek pomocy społecznej na podstawie okoliczności sprawy.

Zasiłek celowy

Ten zasiłek jest wypłacany w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, np. na:

- ✓ pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, zakup opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego,
- ✓ drobne remonty i naprawy w mieszkaniu,
- ✓ koszty pogrzebu.

Osobom bezdomnym i innym pozbawionym dochodu oraz ubezpieczenia zdrowotnego może być przyznany zasiłek celowy na pokrycie części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach, osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany:

- ✓ specjalny zasiłek celowy w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny – bezzwrotnie,
- ✓ zasiłek okresowy, zasiłek celowy lub pomoc rzeczowa – pod warunkiem zwrotu całości lub części kwoty zasiłku lub wydatków na pomoc rzeczową.

Pozamaterialne formy pomocy

- ✓ pomoc w formie pieniężnej lub rzeczowej w celu ekonomicznego usamodzielnienia w formie jednorazowego zasiłku celowego lub nieoprocentowanej pożyczki,
- ✓ poradnictwo specjalistyczne – prawne, psychologiczne i rodzinne – bez względu na dochód,
- ✓ schronienie, posiłek i niezbędne ubranie,

- ✓ osoba bezdomna może zostać objęta indywidualnym programem wychodzenia z bezdomności, polegającym na wspieraniu osoby bezdomnej w rozwiązywaniu jej problemów życiowych, rodzinnych i mieszkaniowych oraz pomocy w zdobyciu pracy,
- ✓ osoba samotna, która z powodu wieku, choroby lub z innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jej nie posiada, może otrzymać pomoc w formie usług opiekuńczych.

Pomoc udzielana przez gminy – lokale socjalne

Osoby nieposiadające tytułu prawnego do żadnego lokalu, mogą ubiegać się o lokal mieszkaniowy z zasobów gminy. Zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych członków wspólnoty samorządowej jest zadaniem własnym gminy. Gmina jest zobowiązana do zapewnienia osobom o niskich dochodach lokali socjalnych. Zasady przyznawania mieszkań z zasobów gminy są uregulowane w uchwałach poszczególnych gmin (miast). Informacje o nich można uzyskać w urzędach miasta i gminy (np. listownie).

Warunki uzyskania lokalu socjalnego są następujące:

- ✓ osoba ubiegająca się nie posiada tytułu prawnego do innego lokalu,
- ✓ dochody nie przekraczają kryterium dochodowego określonego w uchwale rady gminy.

Organ stanowiący gminy, ustala także kryteria wyboru osób, z którymi zostaną zawarte umowy najmu lokali mieszkalnych. Gminy przyznają lokale socjalne tylko swoim mieszkańcom. Chodzi tu o osoby trwale związane z gminą, tj. stale zamieszkujące na jej terenie. Miejszem zamieszkania osoby jest miejscowość, w której dana osoba przebywa z zamiarem stałego pobytu. o charakterze pobytu decydują okoliczności faktyczne wskazujące na jej zamiar rzeczywisty, a nie np. tylko zameldowanie na pobyt stały lub czasowy na terenie danej gminy. We wniosku o przyznanie lokalu socjalnego należy zamieścić swoje dane osobowe, opisać ostatnie, tj. przed osadzeniem, warunki mieszkaniowe, wykazać, że jest się mieszkańcem gminy. Jeżeli wniosek zostaje rozpatrzony pozytywnie, wnioskodawcę umieszcza się na liście oczekujących na najem lokalu. Zawarcie umowy, a tym samym możliwość w nim zamieszkania, następuje zwykle po upływie kilku miesięcy lub nawet lat od wydania decyzji. Wynika to z ograniczonej liczby lokali i dużej liczby oczekujących. Jeżeli zostanie wydana decyzja odmowna można złożyć od niej

odwołanie do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w nieprzekraczalnym terminie 14 dni od otrzymania decyzji.

Zatrudnienie: wsparcie powiatowych i wojewódzkich urzędów pracy.

W rozwiązaniu problemów egzystencjonalnych po powrocie do życia na wolności pomocne będzie znalezienie zatrudnienia. w tym zakresie pomocy udzielają publiczne instytucje rynku pracy działające na terenie całego kraju, min.:

- ✓ Powiatowe Urzędy Pracy,
- ✓ Wojewódzkie Urzędy Pracy – Centra Informacji i Planowania Kariery Zawodowej.

Pomoc udzielana przez Powiatowe Urzędy Pracy

Istnieje możliwość zarejestrowania się w powiatowym urzędzie pracy, właściwym ze względu na miejsce zamieszkania lub zameldowania. Po uzyskaniu statusu osoby bezrobotnej przysługuje ubezpieczenie zdrowotne (należy poinformować pracownika urzędu, jeśli podlega się ubezpieczeniu z innego tytułu). Zasiłek dla bezrobotnych jest przyznawany przez starostę na podstawie danych bezrobotnego zawartych w rejestrze bezrobotnych. Osoba bezrobotna może skorzystać z następujących uprawnień:

- ✓ Usług rynku pracy,
- ✓ Instrumentów rynku pracy.

Usługi rynku pracy

Pośrednictwo pracy

Pośrednictwo pracy jest jedną z podstawowych usług rynku pracy, realizowaną przez **powiatowe i wojewódzkie urzędy pracy** na rzecz poszukujących pracy.

Osoba szukająca pracy w ramach usługi może uzyskać informacje o ofertach pracy, organizowanych giełdach i targach pracy. w ramach usługi pośrednictwa pracy, urzędy pracy realizują szereg zadań na rzecz swoich klientów – bezrobotnych, poszukujących pracy i pracodawców. Najważniejszymi działaniami podejmowanymi

w ramach usługi jest pozyskiwanie od pracodawców ofert pracy, które następnie upowszechniane są do publicznej wiadomości w siedzibach urzędów i w **Centralnej Bazie Ofert Pracy**, a także poprzez inne środki masowego przekazu. Przyjęcie oferty pracy i jej upowszechnienie wiąże się z koniecznością zapewnienia przez urząd odpowiedniego kandydata na zgłoszone miejsce pracy. Pracownicy urzędu realizujący zadania w ramach usługi z jednej strony udzielają pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy w uzyskaniu odpowiedniego zatrudnienia poprzez przekazywanie informacji o ofertach pracy i kierowanie ich do pracodawców na rozmowę kwalifikacyjną, z drugiej udzielają pomocy pracodawcom w pozyskaniu odpowiednich pracowników kierując osoby, które najlepiej spełniają wymagania zgłoszone w ofercie pracy. Pracownicy urzędu inicjują i organizują spotkania bezrobotnych i poszukujących pracy z pracodawcami w ramach giełd i targów pracy. Jednocześnie osoby poszukujące pracy są na bieżąco informowane o aktualnej sytuacji i przewidywanych zmianach na lokalnym rynku pracy.

Z usługi pośrednictwa pracy może skorzystać każdy, gdyż jest ona świadczona dla osób zarejestrowanych i niezarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotni lub poszukujący pracy, w tym obywateli państw EOG, pracodawców krajowych oraz pracodawców z państw członkowskich Unii Europejskiej, państw Europejskiego Obszaru Gospodarczego nienależących do Unii Europejskiej i innych państw, jeżeli na podstawie umów zawartych przez te państwa ze Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi obywatele tych państw mogą korzystać ze swobody przepływu osób.

Pośrednictwo pracy jest świadczone wszystkim zainteresowanym **bezpłatnie** zgodnie z zasadami:

- dostępności usługi dla poszukujących pracy oraz dla pracodawców;
- dobrowolności – oznaczającej wolne od przymusu korzystanie z usługi;
- równości – oznaczającej obowiązek udzielania wszystkim bezrobotnym i poszukującym pracy pomocy w znalezieniu zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej bez względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, religię, narodowość, przekonania polityczne, przynależność związkową, pochodzenie etniczne, wyznanie lub orientację seksualną;

- jawności – oznaczającej, że każde wolne miejsce pracy zgłoszone do urzędu pracy jest podawane do wiadomości bezrobotnym i poszukującym pracy.

Poradnictwo zawodowe jest usługą rynku pracy, realizowaną przez **powiatowe urzędy pracy** oraz **centra informacji i planowania kariery zawodowej, działające w wojewódzkich urzędach pracy**. Poradnictwo zawodowe polega na udzielaniu pomocy przez pracownika urzędu pracy w rozwiązywaniu problemów zawodowych osób zgłaszających się po taką pomoc do urzędu. w ramach poradnictwa zawodowego osoba bezrobotna może uzyskać pomoc m.in. w zakresie:

- wyboru lub zmiany zawodu,
- zaplanowania kariery zawodowej,
- uzupełnienia kwalifikacji zawodowych,
- określenia swoich kompetencji i zainteresowań,
- zaplanowania rozwoju zawodowego.

Pomoc może być świadczona w formie indywidualnego kontaktu pracownika urzędu z osobą potrzebującą pomocy lub za pośrednictwem łącza telefonicznego albo internetowego. Indywidualne formy pomocy świadczone w ramach poradnictwa zawodowego są realizowane w ramach:

- porad indywidualnych i porad indywidualnych na odległość,
- informacji indywidualnej i informacji indywidualnej na odległość.

W ramach usługi poradnictwa zawodowego doradcy zawodowi prowadzą również grupowe spotkania w formie warsztatów z osobami potrzebującymi pomocy. w ramach świadczonej pomocy z zakresu poradnictwa zawodowego w formie grupowej, w powiatowym urzędzie pracy lub centrum informacji i planowania kariery zawodowej, osoba bezrobotna może skorzystać z:

- porady grupowej, udzielanej osobom, które potrzebują pomocy w celu rozwiązania ich problemów zawodowych lub nabycia umiejętności w zakresie poszukiwania pracy;
- informacji grupowej, udzielanej osobom podczas spotkania informacyjnego, które ma na celu przedstawienie informacji zawodowej;

- szkolenia z zakresu umiejętności poszukiwania pracy realizowanego przez powiatowe urzędy pracy.

Usługa poradnictwa zawodowego jest dostępna zarówno dla osób zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy, jak i w węższym zakresie dla osób niezarejestrowanych oraz pracodawców i ich pracowników.

Poradnictwo zawodowe w powiatowych urzędach pracy oraz w centrach informacji i planowania kariery zawodowej jest realizowane dla wszystkich zainteresowanych **bezpłatnie** zgodnie z następującymi zasadami:

- dostępności;
- dobrowolności;
- równości bez względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, orientację seksualną, przekonania polityczne i wyznanie religijne lub przynależność związkową;
- swobody wyboru zawodu i miejsca zatrudnienia;
- poufności i ochrony danych.

Szkolenia zawodowe

Szkolenia mają na celu podniesienie kwalifikacji zawodowych i innych kwalifikacji zwiększających szansę na uzyskanie lub utrzymanie zatrudnienia bądź innej pracy zarobkowej osób bezrobotnych lub poszukujących pracy.

Szkolenia są organizowane w szczególności w przypadku:

- braku kwalifikacji zawodowych,
- konieczności zmiany lub uzupełnienia kwalifikacji,
- utraty zdolności do wykonywania pracy w dotychczas wykonywanym zawodzie,
- braku umiejętności aktywnego poszukiwania pracy.

Metody organizowania szkoleń:

1. Szkolenia indywidualne - osoba może zostać skierowana na wskazane przez siebie szkolenie, jeżeli uzasadni celowość tego szkolenia tj. przedstawi

poświadczenie chęci zatrudnienia bądź utrzymania zatrudnienia od pracodawcy lub poświadczenie o zamiarze podjęcia własnej działalności gospodarczej.

2. Szkolenia grupowe – organizacja szkoleń grupowych odbywa się w oparciu o kierunki szkoleń zaopiniowane przez Powiatową Radę Rynku Pracy, sporządzone na podstawie analizy rynku pracy. Plany szkoleń zawierające kryteria doboru na szkolenia, liczbę miejsc oraz przewidywanie terminy realizacji i czas trwania szkoleń podawane są do publicznej wiadomości na terenie urzędu oraz na stronie internetowej.

Osobom bezrobotnym w trakcie odbywania szkolenia, na które zostały skierowane przez urząd przysługuje stypendium. Wysokość stypendium wynosi miesięcznie 120% zasiłku.

Instrumenty rynku pracy:

Staż oznacza nabywanie przez bezrobotnego umiejętności praktycznych do wykonywania pracy przez wykonywanie zadań w miejscu pracy bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą. Staż może trwać przez okres nieprzekraczający 12 miesięcy / 6 miesięcy i przez ten okres bezrobotnemu przysługuje stypendium w wysokości 120 % zasiłku dla bezrobotnych, które wypłaca urząd pracy ze środków Funduszu Pracy. Staż odbywa się na podstawie umowy zawartej pomiędzy powiatowym urzędem pracy (starostą) a pracodawcą oraz skierowania wydanego przez powiatowy urząd pracy. Staż to wykonywanie w miejscu pracy określonych zadań, umożliwiających nabywanie praktycznych umiejętności, które pozwolą później na samodzielne wykonywanie pracy. w czasie stażu nie nawiązuje się stosunku pracy tzn., że osoba odbywająca staż nadal posiada status osoby bezrobotnej i nie może uzyskiwać dochodu. Staż realizowany jest wg określonego programu. Na stażu wykonuje się czynności lub zadania w wymiarze czasu obowiązującym pracownika zatrudnionego na danym stanowisku pracy lub w danym zawodzie (nie więcej niż 40 godzin tygodniowo). w trakcie trwania stażu przysługują 2 dni urlopu za każde 30 dni kalendarzowe. Na staż kwalifikują doradcy klienta indywidualnego.

Prace interwencyjne mają na celu wsparcie bezrobotnych. Oznaczają one zatrudnienie bezrobotnego przez pracodawcę z częściowym dofinansowaniem do

wynagrodzenia pracodawcy przez urząd pracy. Osoba bezrobotna zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy może zostać skierowana do podjęcia zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych. Okres zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych może wynosić: 6, 12, 18 lub 24 miesiące (w przypadku osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia; 48 miesięcy, gdy refundacja następuje za co drugi miesiąc). Przyznanie wsparcia jest uzależnione od indywidualnego planu działania ustalonego z doradcą klienta w urzędzie.

Dodatkowo po zakończeniu prac interwencyjnych pracodawca zobowiązany jest do utrzymania osoby bezrobotnej w zatrudnieniu przez okres 3 miesięcy (w przypadku, gdy prace trwały do 6 miesięcy) lub 6 miesięcy (w przypadku, gdy prace trwały 12 miesięcy lub dłużej).

Jednorazowe środki na uruchomienie działalności gospodarczej

We współczesnej gospodarce rośnie znaczenie przedsiębiorstw prowadzących działalność na małą skalę. Bezrobotni dokonując analizy lokalnego rynku pracy, mogą znaleźć branżę i dziedziny działalności gospodarczej, na które istnieje zapotrzebowanie i do których predysponują je ich zasoby. Dzięki bezzwrotnej dotacji z powiatowego urzędu pracy na uruchomienie działalności gospodarczej osoba bezrobotna może zrealizować swoje plany biznesowe i stać się niezależną.

Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, w tym na pokrycie kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa związanych z podjęciem tej działalności, mogą być przyznane w wysokości nie wyższej niż 6-krotność przeciętnego wynagrodzenia. Przyznanie dofinansowania na uruchomienie działalności gospodarczej jest dokonywane na podstawie umowy zawieranej ze starostą (działającym w jego imieniu dyrektorem powiatowego urzędu pracy).

Przyznane bezrobotnemu środki stanowią pomoc de minimis w rozumieniu przepisów rozporządzenia Komisji (UE) Nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie zastosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis (Dz. Urz. UE L 352 z 24 grudnia 2013, str. 1).

Do podstawowych obowiązków osoby, która otrzymała dofinansowanie należy:

- prowadzenie działalności gospodarczej przez okres co najmniej 12 miesięcy (i niezawieszanie działalności gospodarczej w tym okresie),

- niepodejmowanie zatrudnienia w okresie pierwszych 12 miesięcy prowadzenia działalności gospodarczej.

Wniosek o dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej

Wniosek o dofinansowanie należy złożyć we właściwym – ze względu na miejsce zamieszkania, pobytu lub planowane miejsce prowadzenia działalności – powiatowym urzędzie pracy. Wniosek o dofinansowanie może być uwzględniony, jeżeli jest kompletny i prawidłowo sporządzony, a starosta dysponuje środkami na jego sfinansowanie.

Wniosek o dofinansowanie zawiera m.in.:

- kwotę wnioskowanych środków,
- rodzaj planowanej działalności gospodarczej,
- kalkulację kosztów związanych z podjęciem działalności, źródła ich finansowania,
- szczegółową specyfikację wydatków do poniesienia w ramach wnioskowanych środków,
- proponowaną formę zabezpieczenia zwrotu środków.

Szczegółowe warunki, jakie muszą spełnić ubiegający się o dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej określa rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 lipca 2017 r. w sprawie dokonywania z Funduszu Pracy refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy oraz przyznawania środków na podjęcie działalności gospodarczej (Dz.U. poz. 1380).

Uwaga: każdy powiatowy urząd pracy może posiadać również swój wewnętrzny regulamin przyznawania jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, dlatego istotne jest zapoznanie się z nim.

Uwaga: przedstawione powyżej instrumenty rynku pracy są realizowane najczęściej w powiatowych urzędach pracy; w urzędach możliwe są różne formy udzielania pomocy, w zależności od przyznanego na dany rok limitu na finansowanie programów na rzecz przeciwdziałania bezrobocia. Dlatego należy pozostawać w stałym kontakcie ze swoim doradcą klienta w powiatowym urzędzie pracy, w którym osoba się zarejestrowała.

Warto wiedzieć:

Oprócz powiatowych urzędów pracy, dysponującymi środkami z Unii Europejskiej na otworzenie firmy, istnieją inne instytucje czy prywatne firmy, które wygrały konkurs na ich realizację. Konkursy ogłaszane są przez Wojewódzki Urząd Pracy. Firma wygrywająca konkurs podpisuje umowę z urzędem i ogłasza nabór do projektu.

Osoba zainteresowana uruchomieniem działalności gospodarczej powinna się zorientować jakie projekty są aktualnie realizowane w jej regionie lub województwie. Istotne jest rozeznanie, do jakich grup docelowych skierowany jest dany projekt.

Lista dostępnych projektów do znalezienia w specjalnej wyszukiwarce na stronie internetowej *Funduszy Europejskich*, gdzie przy każdym z nich określone zostało nie tylko, do kogo dany projekt został skierowany, ale również jakie kryteria należy spełniać, aby możliwe było wzięcie w nim udziału. w projektach takich często uzupełnieniem dofinansowania działalności jest wsparcie pomostowe.

Wsparcie pomostowe jest bezzwrotną pomocą dla osoby, która rozpoczęła działalność gospodarczą w ramach projektu i jest udzielane do momentu uzyskania płynności finansowej firmy.

Osoba zainteresowana udziałem w projekcie powinna zapoznać się z **regulaminem projektu** i złożyć **formularz zgłoszeniowy**. Dokumenty te są najczęściej dostępne na stronie internetowej organizatora projektu lub bezpośrednio u niego. Więcej informacji o konkretnym projekcie można uzyskać od konsultantów w Punktach Informacyjnych. w każdym projekcie są inne kryteria i zasady udzielania środków unijnych na podjęcie działalności!

Pomoc udzielana przez wojewódzkie urzędy pracy

Doradztwo zawodowe świadczone jest przez *Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej* w Łodzi i jego trzy Oddziały w Piotrkowie Trybunalskim, Skierniewicach i Sieradzu.

Bezpłatna pomoc skierowana jest do:

- ✓ osób bezrobotnych, poszukujących pracy, biernych zawodowo,

- ✓ osób zagrożonych utratą pracy,
- ✓ osób zagrożonych wypaleniem zawodowym,
- ✓ osób zagrożonych tzw. wykluczeniem społecznym,
- ✓ osób wchodzących po raz pierwszy na rynek pracy (młodzieży, studentów, absolwentów),
- ✓ przedsiębiorców, pracodawców oraz ich pracowników,
- ✓ osób pracujących zawodowo, zainteresowanych samorozwojem,
- ✓ osób z grupy szczególnego ryzyka: niepełnosprawnych, byłych skazanych, odchodzących z rolnictwa, korzystających z pomocy społecznej czy przewlekle chorych.

Pomoc doradcza polega na :

- ✓ wykonywaniu bezpłatnych badań diagnostycznych (także na potrzeby pracodawców) pod kątem wybranego stanowiska pracy – przeznaczonym do tego celu kwestionariuszem,
- ✓ opracowaniu indywidualnej ścieżki rozwoju zawodowego,
- ✓ znalezieniu odpowiedniej pracy w kraju lub za granicą,
- ✓ rozpoznaniu istniejących trudności w znalezieniu pracy,
- ✓ poznaniu własnych predyspozycji i zainteresowań zawodowych,
- ✓ wyborze odpowiedniej pracy, kierunku szkolenia lub przekwalifikowania,
- ✓ nabyciu umiejętności niezbędnych m.in. w: poszukiwaniu zatrudnienia, autoprezentacji, sporządzaniu dokumentów aplikacyjnych (w tym Europejskiego CV), radzeniu sobie ze stresem rekrutacyjnym.

Gdzie można zgłosić się po pomoc doradcy zawodowego :

- ✓ Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Łodzi,
ul. Wólczańska 49, 90-608 Łódź
tel. (42) 66 30 255, 66 30 273,
e-mail: centrum@wup.lodz.pl

oraz Oddziały :

- ✓ w Piotrkowie Trybunalskim,
ul. Wojska Polskiego 2, 97 - 300 Piotrków Trybunalski,
tel. (44) 649 60 87, e-mail: cizpt@wup.lodz.pl
- ✓ w Sieradzu,
ul. 3 Maja 7, 98 - 200 Sieradz,
tel. (43) 822 81 84, 822 81 86, e-mail: lowusi@wup.lodz.pl
- ✓ w Skierniewicach,
ul. Senatorska 10, 96 - 100 Skierniewice,
tel. (46) 833 39 74, 833 36 50, e-mail : centrum@wup.lodz.pl

Pośrednictwo pracy za granicą – EURES

Publiczne Służby Zatrudnienia w Polsce są członkiem europejskiej sieci EURES od czasu przystąpienia Polski do Unii Europejskiej. Działania w ramach sieci EURES w Polsce świadczą: wojewódzkie urzędy pracy, powiatowe urzędy pracy, wojewódzkie komendy Ochotniczych Hufców Pracy, centra edukacji i pracy młodzieży Ochotniczych Hufców Pracy, podmioty akredytowane przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Sieć doradców i asystentów EURES obejmuje obszar całej Polski. Osoby zainteresowane ofertami pracy za granicą, informacjami nt. europejskiego rynku pracy oraz usługami EURES mogą kontaktować się z doradcami EURES i pracownikami Wydziału Międzynarodowego Pośrednictwa Pracy Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Łodzi. Telefon: (42) 663 02 74, (42) 663 00 58. Dane teleadresowe doradców i asystentów sieci EURES, dostępne są pod adresem:

<https://eures.praca.gov.pl/kontakt/kadra-eures>

Podstawa prawna

- ✓ Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2019 r. z późn. zm.)
- ✓ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 24 czerwca 2014 r. (Dz.U. z 2014 r.)

Przydatne adresy internetowe

- <https://6krow.pl/dotacje-z-ue-na-otwarcie-firmy-i-rozpozecie-dzialalnosci-gospodarczej/>
- <https://wuplodz.praca.gov.pl/>
- <https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>